

Brandskydd vid tillfällig övernattning

Vid tillfällig övernattning finns det en rad viktiga saker att tänka på innan övernattning kan ske. Då övernattande personer inte kan förväntas ha god lokalkännedom eller veta var utrymningsvägar finns ställs det extra krav på er som hyr eller lånar ut er lokal för tillfällig övernattning. Fastighetsägare/brandskyddsansvarig för en fastighet eller lokal ansvarar för att hyresgästen eller arrangören känner till vilka regler som gäller och att de får nödvändig information om brandskyddet i lokalen (Ansvarsfördelningen som gäller vid tillfällig övernattning).

Räddningstjänstens roll är inte att vara tillståndsgivande för tillfällig övernattning. Räddningstjänstens roll är att informera allmänheten och delge vad som kan anses vara ett skäligt brandskydd för denna typ av verksamhet. Om räddningstjänsten anser att övernattning ej är lämpligt kan man med lagstöd hindra tillfällig övernattning, med stöd av kap. 2 § 2 Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO), där man anser att en skälig nivå på brandskyddet ej uppfylls.

Hur du som arrangör går tillväga vid anmälan om tillfällig övernattning

- Läs om brandsäkerhet vid tillfälliga övernattningar nedan samt på vår hemsida www.hka.se.
- Läs den del som beskriver ansvarsfördelningen vid tillfälliga övernattningar.
- Läs igenom ordningsregler för övernattningen.
- Kontrollera brandskyddet i aktuell lokal tillsammans med brandskyddsansvarig enligt Checklista brandskyddskontroll.
- Fyll i anmälan om tillfällig övernattning som finns på hemsidan och mejla den till insatsledaren SENAST sju dagar innan, insatsledare@hka.se.

Vid frågor om anmälan eller om lokalens förutsättningar kan du alltid kontakta räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen insatsledare@hka.se

Brandskydd

Organisation

Brandskyddsansvarig för lokal

Vid tillfällig övernattning ska en brandskyddsansvarig för lokalen finnas. Den brandskyddsansvarige är ansvarig för att brandskyddet är lämpligt utformat samt att regler och rutiner för lokalen efterlevs.

Ni som hyr ut bör alltså ha en utsedd Brandskyddsansvarig, som ska vara namngiven och alltid kunna nås per telefon.

Vid tillfällig övernattning som innefattar personer med utländsk härkomst ska information och instruktioner kunna delges på aktuellt språk, exempelvis genom tolk.

Hyresvärden/lokalupplåtaren ansvarar för att brandskyddsansvarig finns utsedd.

Brandskyddsansvarig ska:

- Ta fram/informera om rutiner för utrymning, vara väl insatt i hur en utrymning ska ske i händelse av brand eller annan olycka samt upprätta återsamlingsplats för de övernattande.
- Ansvara för att brandskyddskontroller genomförs tillsammans med förläggningsansvarig innan övernattningstillfället.
- Informera förläggningsansvarig och övernattande grupper om de råd och riktlinjer som finns avseende brandsäkerhet i aktuell lokal/er.

Förläggningsansvarig

Hyresgästen/Arrangören som ska hyra lokal/-er för tillfällig övernattning ska utse en eller flera förläggningsansvariga som ska finnas på plats när personer vistas i lokalen. Förläggningsansvarig ska vara myndig och ansvara för att ledare och övriga övernattande gäster får den information och om de regler som gäller för övernattning i lokalen. Utsedd svarar även för att regler efterlevs.

Förläggningsansvarig ska även ha kännedom om brandskyddstekniska installationer samt kunskap om att hantera släckredskap. Förläggningsansvarig ansvarar för att kontroll enligt checklistan genomförs tillsammans med brandskyddsansvarig innan övernattningen sker. Om brister upptäcks ska dessa åtgärdas innan övernattning får ske. Genomförd och ifylld checklista ska finnas tillgänglig hos förläggningsansvarig. På begäran ska räddningstjänsten kunna kontrollera checklistan och eventuella brister. Är brister ej åtgärdade kan räddningstjänsten med stöd av kap. 2 § 2 LSO i vissa fall stoppa den tillfälliga övernattningen.

Hyresgästen/Arrangören ska ha en organisation som leder, följer upp och kontrollerar övernattningen och de fastställda rutiner som finns framtagna under hela uthyrningstiden. Organisationen är en kompensation för eventuella avsteg i brandskyddet, jämfört med det egentliga brandskyddskrav som ställs vid en tillfällig förläggning/övernattning.

Lokalens utformning

All tillfällig övernattning bör ske på markplan och är endast tillåtet om lokalen uppfyller de krav som specificeras nedan:

Övernattning får inte ske i lokaler där brandfarlig vara hanteras eller där annan utrustning hanteras som kan utgöra en risk för de övernattande vid brand eller utrymning. Exempel på lokaler där övernattning inte får ske är kemisalar, fysiksalar, slöjdsalar och liknande.

Utrymningssäkerhet

- Vid tillfällig övernattning ska lokalen vara utformad med tillgång till två av varandra oberoende utrymningsvägar. Om en av utrymningsvägarna blockeras av en brand, ska det alltid finnas en annan väg ut.
- Samtliga dörrar ska vara lätt öppningsbara utan kort, kod eller nyckel.
- Utrymningsvägar och dörrar i utrymningsvägar ska ha en fri bredd av minst 80 cm. Dörrar i brandcellsgräns ska hållas stängda och är de utrustade med dörrstängare ska funktionen vara tillfredsställande så att förutsättningar för brandskyddet uppfylls. En brandavskiljande dörr ska alltid vara stängd. Brandavskiljande dörr får endast stå uppställd om dörren är försedd med magnetupphängning som automatiskt stänger dörren vid brand-/rökindikering. Dörren får aldrig ställas upp med kil eller liknande.
- Fönster kan utgöra en av de två oberoende utrymningsvägarna om de är utformade så att utrymning kan ske på ett betryggande sätt. Varje fönster som är avsett för utrymning bör räknas som en utrymningsväg för max 30 personer. Om två fönster finns avsedda för utrymning accepteras det att max 50 personer utrymmer genom dessa. Fönster bör vara sidohängda eller vridbara kring en vertikal axel och öppningsbara utan nyckel, barnspärr eller annat redskap. Fönster bör ha en fri öppning med minst 0,5 meters bredd och 0,6 meters höjd. Summan av bredd och höjd bör vara minst 1,5 meter. Öppningens underkant bör ligga högst 1,2 meter över golv och avståndet från fönstret till marknivå bör ej överstiga 2,0 meter.
- De salar/utrymmen som ej nyttjas för övernattning ska vara låsta om de inte används för utrymning.
- Utrymningsvägar ska förses med vägledande markering. Utrymningsvägar och skyltar i väg till utrymningsväg (t.ex korridor) ska vara försedd med belysta eller genomlysta skyltar, med symboler enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om skyltar och signaler, AFS 2008:13. I mindre klassrum eller lätt överblickbara lokaler kan det räcka att ha efterlysande skyltar.

Figur 1. Exempelbild

Utrymningsplaner

Utrymningsplaner ska placeras innanför dörrar till övernattningsrum. Dessa ska ange byggnadens namn, adress och hur räddningstjänsten larmas. Utrymningsplanen ska även påvisa utrymningsvägar, närmaste släckutrustning, larmtryckknappar och återsamlingsplats. Informationen ska återges på svenska samt vid behov även på andra språk.

Larmsystem

Generellt ska byggnader som används för övernattning ha ett automatiskt brand- och utrymningslarm men undantag kan göras om lokalen är lättöverblickbar och belägen i en mindre byggnad på markplan. Grundkrav är minst brandvarnare i alla övernattningsrum.

- Byggnader med automatiskt brandlarm och utrymningslarm i utrymningsvägarna skall kompletteras med minst en brandvarnare i övernattningslokalen.
- Larmknappar för att aktivera utrymningslarmet skall vara lättidentifierade och vara belägna på lämpliga platser.
- Byggnader med heltäckande automatiskt brand- och utrymningslarm kan ersätta kravet på brandvarnare.

Kontrollrutin

Om antalet övernattande i byggnaden totalt understiger 50 personer behövs inga särskilda brandvakter. Om antalet övernattande är mellan 50-150 personer krävs minst en ronderande brandvakt som ansvarar för att genomföra minst två ronder i byggnaden, jämnt fördelade under tiden 22-06. Vakten ska ha alarmeringsmöjligheter via telefon och ska kunna lämna uppgifter om personantal och vart de befinner sig i byggnaden. Syftet med ronderna är att hålla obehöriga borta från byggnaden, säkerställa att dörrar inte står öppna samt se till att de övernattande personerna befinner sig inom avsedda utrymmen i byggnaden. Om antalet övernattande överstiger 150 personer krävs minst en vaken brandvakt under hela natten. Denna bör genomföra flera ronder under natten.

Släckredskap

- Släckredskap i form av handbrandsläckare och/eller inomhusbrandposter ska finnas placerade väl synliga och lättåtkomliga, på plats/-er i lokaler som nyttjas vid tillfällig övernattning. Avståndet till närmsta släckredskap bör ej överstiga 25 meter.

Persontäthet

Ett lämpligt riktvärde att disponera per person vid sovplats är 3 m².

Ansvarsbeskrivning vid tillfällig övernattning

Fastighetsägare – Brandskyddsansvarig	Ansvarar för att alla fasta brandtekniska installationer som automatiskt brandlarm, dörrar i brandcellsgräns, dörrar i väg till utrymningsväg, dörrar i utrymningsväg, fönster som utgör utrymningsväg, vägledande markering, släckutrustning m.m. uppfyller fullständig funktion. Ansvarar för att informera hyresgäst/arrangör om förutsättningarna för lokalupplåtelse.
Hyresgäst/Arrangör - Förläggningsansvarig	Ansvarar för att en Förläggningsansvarig är utsedd och att denne har tillräcklig kompetens för uppgiften. Förläggningsansvarig ansvarar för att ordningsreglerna följs. Förläggningsansvarig ansvarar för att genomföra en brandskyddskontroll. Förläggningsansvarig ansvarar för att kontroller av brandskyddet genomförs under hela användningstiden. Förläggningsansvarig ansvarar för att brister i brandskyddet åtgärdas omgående under användningstiden.

Ordningsregler vid tillfällig övernattning

Hyresgästen/arrangören som använder lokalen/lokalerna för tillfällig övernattning har minst en utsedd förläggningsansvarig. Denna person ska alltid finnas på plats när personer vistas i lokalen.

- Möjlighet att ringa 112/SOS ska alltid finnas.
- Dörrar mellan trapphus och korridorer ska hållas stängda. Undantag är när dörrarna är uppställda på magnethållare med rökdetektorstyrning.
- Rökning och alkoholförtäring är förbjuden i hela byggnaden. Det råder även förbud mot levande ljus och andra former av öppen låga i lokalerna.
- Bänkar, bord, madrasser och stolar får inte placeras så att de hindrar framkomligheten i utrymningsvägar och till brandsläckare/brandredskap.
- Bänkar, bord och stolar får inte placeras i korridorer eller trapphus. Uppställning ska ske i outnyttjade låsbara utrymmen. I korridorer får inget brännbart material förvaras som madrasser, bagage eller liknande.
- Matlagning, kaffekokning och liknande är förbjudet i hela byggnaden förutom på avsedda platser.
- Sopsäckar och annat brännbart material eller belamrande material placeras på avsedda platser.
- Inga provisoriska eldragningar får utföras (endast fackman).
- Tvättlinor eller liknande får inte hängas upp i salar och korridorer.
- Uppställning av bilar, husvagnar, container eller dylikt får inte ske närmare byggnad än 6 meter. Uppställning får inte heller utgöra hinder för brand- och ambulansfordon.

Checklista brandskyddskontroll

Förläggingsansvarig ska tillsammans med Brandskyddsansvarig innan övernattning sker kontrollera att:

- ☐ Funktionsdugliga brandsläckare/brandredskap finns på avsedda platser.
- ☐ Dörrar med brandavskiljande funktion fungerar/upprätthåller sin funktion.
- ☐ Utrymningsvägarna är lätt öppningsbara utan nyckel eller annat redskap.
- ☐ Utrymningsvägarna ej är blockerade.
- ☐ Utrymningsvägarna är markerade med fungerande belysta eller genomlysta skyltar.
- ☐ Huvudbelysningen och nödbelysningen i vägledande markeringar fungerar.
- ☐ Lokal som är försedd med utrymningslarm eller automatisk brandlarmanläggning att denna är påslagen och fungerar.
- ☐ Brandvarnare finns monterade och att funktionstest genomförts.
- ☐ Ordningsregler finns upprättade och efterlevs.
- ☐ Information till de övernattande har skett.
- ☐ Information ska därefter fortlöpande ske till eventuellt nytilkomna gäster.
- ☐ Larmmöjligheter till räddningstjänsten/SOS 112 finns.

Brandvakterna/brandskyddsansvariga ska också känna till hur brandlarmet aktiveras.

Kontroll utförd den

Brandskyddsansvarig

Förläggingsansvarig

Bilaga A

Nedan presenteras ett exempel med förslag på placering av sängplatser vid övernattning. Förslaget bygger på att sängplatserna placeras så att utrymningsvägarna tillgodoses, därefter regleras personantalet. Ett lämpligt riktvärde är 3 m² per övernattande.

Korridor med två skilda utrymningsvägar t.ex.
två dörrar direkt ut eller två trapphus

